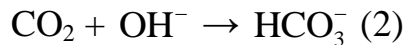
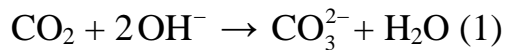

Chuyên đề 2: Bài toán CO₂ tác dụng với dung dịch kiềm

I. Lý thuyết và phương pháp giải

Xét bài toán sục CO₂ sục vào dung dịch kiềm.

- Phương trình hóa học:

- Xét tỉ lệ: $T = \frac{n_{\text{OH}^-}}{n_{\text{CO}_2}}$

+ Nếu $T \geq 2$: chỉ tạo muối CO_3^{2-}

Bảo toàn nguyên tố C $\rightarrow n_{\text{CO}_2} = n_{\text{CO}_3^{2-}}$

+ Nếu $T \leq 1$: chỉ tạo muối HCO_3^-

Bảo toàn nguyên tố H $\rightarrow n_{\text{OH}^-} = n_{\text{HCO}_3^-}$

+ Nếu $1 < T < 2$: tạo cả muối HCO_3^- và CO_3^{2-}

Bảo toàn nguyên tố $\rightarrow n_{\text{CO}_3^{2-}} = n_{\text{OH}^-} - n_{\text{CO}_2}$; $n_{\text{HCO}_3^-} = n_{\text{CO}_2} - n_{\text{CO}_3^{2-}}$

- Để giải tốt bài toán này cần phối hợp thuần thục bảo toàn nguyên tố và bảo toàn khối lượng:

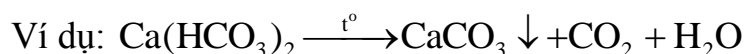
+ $m_{\text{muối}} = m_{\text{KL}} + m_{\text{CO}_3^{2-}} + m_{\text{HCO}_3^-} = m_{\text{muối cacbonat}} + m_{\text{muối hidrocacbonat}}$ (muối nào không có thì cho bằng 0).

- Nếu cation của dung dịch kiềm là $\text{Ba}^{2+}, \text{Ca}^{2+}$ thì so sánh với số mol CO_3^{2-} với số mol cation $\text{Ba}^{2+}, \text{Ca}^{2+}$ để suy ra số mol kết tủa.

+ Trường hợp: $n_{\text{CO}_3^{2-}} > n_{\text{M}^{2+}} \Rightarrow n_{\downarrow} = n_{\text{M}^{2+}}$

+ Trường hợp: $n_{\text{CO}_3^{2-}} < n_{\text{M}^{2+}} \Rightarrow n_{\downarrow} = n_{\text{CO}_3^{2-}}$

- Nếu sau phản ứng, tiến hành cô cạn dung dịch thu được kết tủa thì dung dịch chứa hỗn hợp muối HCO_3^- và CO_3^{2-} .

II. Ví dụ minh họa

Câu 1: Sục 2,24 lít khí CO₂ vào 200ml dung dịch NaOH 1M thu được dung dịch X.

Tính khối lượng muối trong X?

- A. 15 g
- B. 20 g
- C. 10 g
- D. 10,6 g

Hướng dẫn

$$n_{\text{CO}_2} = 0,1\text{mol}, n_{\text{NaOH}} = 0,2\text{mol}$$

$$\Rightarrow T = \frac{n_{\text{OH}^-}}{n_{\text{CO}_2}} = 2$$

$\Rightarrow$ Dung dịch X chỉ chứa 1 muối là Na_2CO_3

$$\Rightarrow n_{\text{Na}_2\text{CO}_3} = n_{\text{CO}_2}$$

$$\Rightarrow m_{\text{Na}_2\text{CO}_3} = 0,1 \cdot 106 = 10,6\text{gam}$$

Đáp án D

Câu 2. Cho V lít (đktc) CO_2 tác dụng với 200 ml dung dịch $\text{Ca}(\text{OH})_2$ 1M thu được 10 gam kết tủa. Vậy thể tích V của CO_2 là

- A. 2,24 lít.
- B. 6,72 lít.
- C. 8,96 lít.
- D. 2,24 hoặc 6,72 lít

Hướng dẫn

$$n_{\text{Ca}(\text{OH})_2} = 0,2\text{mol}; n_{\downarrow\text{CaCO}_3} = 0,1\text{mol}$$

Trường hợp 1: Chỉ tạo muối CaCO_3

$$\Rightarrow n_{\text{CO}_2} = n_{\downarrow\text{CaCO}_3} = 0,1\text{mol}$$

$$\Rightarrow V_{\text{CO}_2} = 0,1 \cdot 22,4 = 2,24\text{ lít}$$

Trường hợp 2: Tạo hỗn hợp 2 muối

$$\text{Bảo toàn nguyên tố Ca: } n_{\text{Ca}(\text{HCO}_3)_2} = n_{\text{Ca}(\text{OH})_2} - n_{\downarrow\text{CaCO}_3} = 0,1\text{mol}$$

$$\text{Bảo toàn nguyên tố C} \Rightarrow n_{\text{CO}_2} = 2n_{\text{Ca}(\text{HCO}_3)_2} + n_{\downarrow\text{CaCO}_3} = 0,3\text{mol}$$

$$\Rightarrow V_{\text{CO}_2} = 0,3 \cdot 22,4 = 6,72\text{ lít}$$

Đáp án D

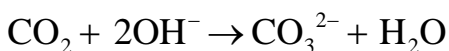
Câu 3: Sục 4,48 lít khí CO_2 (đktc) vào 500ml dung dịch NaOH 0,1M và $\text{Ba}(\text{OH})_2$ 0,2M. Tính **khối lượng** kết tủa thu được?

- A. 9,85 gam
- B. 9,65 gam
- C. 10,05 gam
- D. 10,85 gam

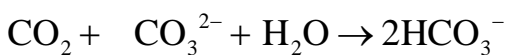
Hướng dẫn:

$$n_{\text{CO}_2} = 0,2 \text{ mol}, n_{\text{OH}^-} = 0,25 \text{ mol}, n_{\text{Ba}^{2+}} = 0,1 \text{ mol}$$

Ta thấy: $1 < T = 1,25 < 2 \Rightarrow$ tạo cả muối HCO_3^- và CO_3^{2-}

$$0,125 \quad 0,25 \rightarrow 0,125$$

$$0,075 \rightarrow 0,075 \quad \rightarrow \quad 1,5$$

$$n_{\text{CO}_3^{2-}} = 0,05 \text{ mol} < n_{\text{Ba}^{2+}}$$

$$n_{\downarrow} = 0,05 \text{ mol}$$

$$\Rightarrow m_{\downarrow} = 0,05 \cdot 197 = 9,85 \text{ g}$$

Đáp án A

III. Bài tập tự luyện

Câu 1: Hấp thụ hoàn toàn 2,24 lít CO_2 (đktc) vào dung dịch nước vôi trong có chứa 0,25 mol Ca(OH)_2 . Sản phẩm muối thu được sau phản ứng gồm?

- A. Chỉ có CaCO_3
- B. Chỉ có $\text{Ca(HCO}_3)_2$
- C. Cả CaCO_3 và $\text{Ca(HCO}_3)_2$
- D. Không có cả 2 chất CaCO_3 và $\text{Ca(HCO}_3)_2$

Câu 2: Hấp thụ hoàn toàn 0,672 lít CO_2 (đktc) vào 2 lít Ca(OH)_2 0,01M thu được m gam kết tủa. Giá trị của m là

- A. 1 gam
- B. 1,5 gam
- C. 2 gam
- D. 2,5 gam

Câu 3: Thổi V lít khí CO_2 (đktc) vào 100ml dung dịch Ca(OH)_2 thu được 6 gam kết tủa. Lọc kết tủa, đun nóng dung dịch lại thấy có 4 gam kết tủa nữa. Giá trị của V là

- A. 2,24 lít

B. 2,688 lít

C. 6,72 lít

D. 10,08 lít

Câu 4: Sục V lít CO_2 (đktc) vào 200 ml dung dịch X gồm $\text{Ba}(\text{OH})_2$ 1M và NaOH 1M. Sau phản ứng thu được 19,7 gam kết tủa. Giá trị của V là

A. 2,24 hoặc 4,48

B. 2,24 hoặc 11,2

C. 6,72 hoặc 4,48

D. 5,6 hoặc 11,2

Câu 5: Dẫn V lít khí CO_2 (ở đktc) qua 500 ml dung dịch $\text{Ca}(\text{OH})_2$ nồng độ xM, sau phản ứng thu được 3 gam kết tủa và dung dịch A. Đun nóng dung dịch A thu được thêm 2 gam kết tủa nữa. Giá trị của V và x là

A. 1,568 lít và 0,1 M

B. 22,4 lít và 0,05 M

C. 0,1792 lít và 0,1 M

D. 1,12 lít và 0,2 M

Câu 6: Dung dịch X chứa NaOH 0,2M và $\text{Ca}(\text{OH})_2$ 0,1M. Sục 7,84 lít khí CO_2 (đktc) vào 1 lít dung dịch X thì khối lượng kết tủa thu được là

A. 15 gam.

B. 5 gam.

C. 10 gam.

D. 20 gam.

Câu 7: Sục V lít khí CO_2 (đktc) vào 2 lít dung dịch $\text{Ca}(\text{OH})_2$ 0,05M, thu được 7,5 gam kết tủa. Giá trị V là

A. 1,68 lít

B. 2,88 lít

C. 2,24 lít và 2,8 lít

D. 1,68 lít và 2,8 lít

Câu 8: Sục 1,12 lít CO_2 (đktc) vào 200ml dung dịch $\text{Ba}(\text{OH})_2$ 0,2M. Khối lượng kết tủa thu được là:

A. 5,91g.

B. 19,7g.

C. 78,8g.

D. 98,5g.

Câu 9: Hấp thụ hoàn toàn 3,36 lít CO_2 (đktc) vào 200ml dung dịch NaOH 1M. Sau khi các phản ứng xảy ra hoàn toàn, thu được m gam muối. Giá trị của m là

A. 13,7.

B. 5,3.

C. 8,4.

D. 15,9.

Câu 10: Hấp thụ hoàn toàn 2,24 lít khí CO_2 (đktc) vào 100ml dung dịch $\text{Ca}(\text{OH})_2$ 0,75M, thu được a gam kết tủa. Giá trị của a là

A. 1,0.

B. 7,5.

C. 5,0.

D. 15,0

Đáp án tham khảo

1A	2A	3B	4B	5A	6B	7D	8A	9A	10C
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	------------